

„Agykutatóként azt kívánom hazám polgárainak, hogy az agyunkat egyre jobban lefoglaló külső információáradat ellenére képesek legyünk odafigyelni a lélek hangjára, több ezer éves hagyományainkat hordozó belső világunkra. Csak így állíthatjuk alkotóképességünket, vágyainkat, az együttműködő szellem erejét közös felemelkedésünk szolgálatába.”

Idézet Dr. Freund Tamás akadémikus, az első Bolyai-díjas bejegyzéséből a Bolyai Díj Emlékkönyvébe. Budapest, 2000. április 2.

BOLYAI ANYANYELVI CSAPATVERSENY®

BOLYAI FARKAS

2020/21. KÖRZETI FORDULÓ 10. OSZTÁLY

BOLYAI JÁNOS

A rendezvény fővédnökei:

Prof. Dr. FREUND TAMÁS akadémikus, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke
Dr. AÁRY-TAMÁS LAJOS, az Oktatási Jogok Biztosa

A feladatsorok összeállítói:

MARTON ÁGOTA FLÓRA középiskolai tanár
PAPP ISTVÁN GERGELY középiskolai tanár

A feladatsorok lektorálói:

KEREKES BARNABÁS középiskolai tanár
KAPOSINÉ BODÓ ANNA középiskolai tanár

A honlap és az informatikai háttér működtetői:

CSUKA RÓBERT villamosmérnök
WITTNER-BERTA ENIKŐ általános iskolai tanító

A verseny megálmodója:

NAGY-BALÓ ANDRÁS középiskolai tanár

<http://www.bolyaiverseny.hu/magyar912>

Az 1-13. feladatok megoldását a verseny honlapján a megfelelő helyre tett X-szel jelöljétek! Előfordulhat, hogy egy feladatban több válasz is helyes.

- Jelöljétek meg azokat a szavakat, szóalakokat, amelyek egyszerre akár három szófajba is tartozhatnak!
(A) csavart (B) fő (C) török (D) írt (E) egyed
- Mely esetekben lehet a vonalra egy névutót beírni úgy, hogy értelmes szó jöjjön létre? Például: züm __ s → zümmögés. Ügyeljenek a helyesírásra is!
(A) m __ ka (B) p __ gér (C) p __ nk
(D) s __ rtó (E) fel __ s
- Mi a versformája az alábbi idézetnek?
„Vigadj, magyar haza! s meg ne tagadd tömött
Javaidtól azt a valódi örömet,
Amelyért víg hanggal ekhózik a Mátra,
Az egész országban harsogó vivátra.”
(A) alkaioszi strófa (B) szapphói strófa (C) disztichon
(D) szonett (E) felező vagy 4 ütemű 12-es
- Jelöljétek meg a szövegyűlés útján létrejött szavakat!
(A) közért (B) ordibál (C) gyes (D) csokréta (E) tévé
- Azokat az összetett szavakat jelöljétek meg, amelyek jelzős alárendelések, és a magánhangzóik között nincs felső nyelvválású!
(A) sokoldalú (B) hadvezér (C) szemrevaló
(D) álmoskönyv (E) repülőszőnyeg
- Jelöljétek meg az alábbi idézetre vonatkozó igaz állításokat!
„Költő valék és versben elregéltem,
mint menekült, míg nagy Ilion égett,
Anchises jámbor magzata az éjben.”
(A) E szavakat Vergilius mondja. (B) E három sor egy tercínát alkot.
(C) Anchises magzata: Odüsszeusz. (D) Az Ilion név megfelelője: Trója.
(E) A mű, amelyből ez az idézet való, eredetileg latin nyelvű.
- A hárombetűs szólánc egy olyan szójáték, amelynek minden szava egyetlen betűvel tér el az előtte állótól és az öt követő szótól. Például: LOP → LAP → LÁZ → LÁNY → LÉNY → TÉNY stb. Ezen szabály alapján legkevesebb hány szó közébekezelésével lehet eljutni a CSŐR szótól a NYES szóig?
(A) 1 (B) 2 (C) 3 (D) 4 (E) 5

- Jelöljétek be azokat a fogalmakat, amelyekre az alábbi vers példát szolgáltat!

Sinka István: A hattyúk elúsztak

Fogyok én, fogy a csillagom,
rossz volt az élet - itthagynom.
Kiket szerettem, lehulltak.
Hattyúvá lett minden emlék.
Sírok. Hattyúim elúsztak.
Szárnyuk soha meg se lebben,
úgy úsznak a végtelenben.

- (A) kétütemű nyolcas (B) azonos alakú szó (C) elégikus hangnem
(D) ölelkező rím (E) metafora
- Szabó Magda *Für Elise* című regényéből idézünk. Összesen hányszor fordul elő jel – mint morféma – az idézetben? (Az úgynevezett zérómorfémákat, valamint az igekötőket nem kell tekintetbe venni.)
„Anyám úgy ismert, mint önmagát, talán saját magánál is jobban, mert mikor beléptünk (...) Cilivel, nem azt kérdezte, milyen volt, gyerekek, hanem hogy ki bántott bennünket.”
(A) 6 (B) 7 (C) 8 (D) 9 (E) 10
- Az alábbi anagrammákból műfajok nevét lehet kirakni. Melyek tartoznak az **epika** műnemébe?
(A) te rém ne üsd (B) éles szélbe (C) ingre kává
(D) ma meg ipar (E) a dagiért
- Az alábbi kulcsszavak felidéznek egy-egy irodalmi művet. Azt a kettőt jelöljétek meg, amelyek ugyanazon irodalomtörténeti korszakban keletkeztek!
(A) járvány, kastély, történetek, Firenze, Királynő
(B) ostrom, rabnő, harag, páncél, gyorslábú
(C) vágdat, máglya, három, lakoma, hangok
(D) hajó, társak, tehének, sziget, kérők
(E) kert, bűnök, énekhang, gyötrődés, megtérés
- Hány mondatrészből áll összesen az alábbi mondat?
Elfogadva mégis Géza segítségét talán mi is sikerebbek lettünk volna.
(A) 5 (B) 6 (C) 7 (D) 8 (E) 9
- Azt a filmcímet jelöljétek meg, amelyik tartalmaz a szótő+képző+képző képletnek megfelelő szóalakot!
(A) Teljesen idegenek (B) Testről és lélekről (C) Fogságban
(D) Farkasokkal táncoló (E) Így neveld a sárkányodat